

Tid for hverandre

Taler
Haakon Magnus

Dato
31 desember 2003

Sted
NRK

Omstendigheter
Nyttårstale

1 Kjære alle sammen,

Det er litt spesielt å skulle sitte her i dag og holde årets nyttårstale, - men Hans
Majestet Kongen har bedt meg om å føre videre tradisjonen med å hilse dere alle
5 nå på årets siste dag. For familien vår ble denne julen annerledes enn vi hadde
tenkt. Fars sykdom kom veldig uventet og har preget oss alle. Nå ser vi fram til
at han skal bli frisk og gleder oss til at han kan gjenoppta gjerningen sin. Kongen
setter stor pris på at så mange tenker på ham, og han gleder seg over omsorg,
forbønn og alle varme hilsener som er kommet i løpet av de siste ukene. For oss i
10 Kongefamilien føles det godt å motta støtte fra så mange av dere.

I en vanskelig tid er det godt å ha familie og gode venner rundt seg. Ofte er det
nok å vite at det bare er noen der. En liten historie om Ole Brumm og hans venn
Nasse Nøff sier noe om hvor viktig det er å vite at noen bryr seg.

15

Nøff gikk forsiktig nærmere Brumm. «Brumm!» hvisket han. «Ja, Nøff?»
'Ingenting', sa Nøff og tok labben hans. «Jeg ville bare være sikker på at du var
her.»

20 For de fleste av oss er vennskap en viktig støtte i livet. En venn er en som er der
når du trenger det. En venn er en som kjenner svakhetene dine og likevel er glad
i deg.

«Det er langt mellom venner», sier lyrikeren Kolbein Falkeid. «Mellom venner
25 står mange bekjenskaper og mye snakk. Venner ligger som små lysende stuer
langt borte i fjellmørket. Du kan ikke ta feil av dem»

30 For foreldre er det få ting som gleder mer enn at barna kommer inn i et trygt miljø og får gode venner. For oss voksne er venner et viktig korrektiv. I situasjoner der ingen andre tør å si sannheten, har de mot nok til å gi en real tilbakemelding. Med venner kan du dele både gleder og motgang.

35 Overfor venner gjør det ingen ting at vi er forskjellige. Ulikheter kan være både utviklende og berikende. Det stimulerer, utfordrer og frigir ressurser. Det samme gjelder også i andre medmenneskelige forhold, enten det er i familien, på arbeidsplassen eller i storsamfunnet.

40 I en multikulturell hverdag må vi lære å sette pris på hverandres forskjellighet. Vi må tørre å la oss utfordre på nye meninger og holdninger, og vi må våge å tenke nytt. Frykten for det ukjente stenger ofte for spennende tanker og visjoner. Så lenge vi har en trygg forankring, kan vi våge å gå nye veier.

45 Vi kan skape framtiden selv. Derfor er nestekjærlighet, rettferdighet og toleranse viktige og grunnleggende verdier. Dette gjelder både i de nære relasjonene og for oss som verdensborgere. Det er et stort tankekors at mer enn en milliard mennesker, en firedel av jordens befolkning, lever på under ti kroner dagen. Dette er tall det er vanskelig å forholde seg til. Da er det viktig å huske at å gi håp til ett menneske har en verdi i seg selv. Det er først i møtet med enkeltmennesker
50 at dette blir mer enn bare statistikk. - Selv har jeg de siste årene opplevd sterke møter med mange som lever under vanskelige forhold, men som likevel nekter å gi opp.

55 De siste dagene har tankene våre gått spesielt til det iranske folket som har opplevd at jordskjelv har drept titusener og gjort enda flere hjemløse.

En av de største truslene verden står overfor i dag er HIV/Aids epidemien. «Aids er en større utfordring enn apartheid», sier Nelson Mandela. I flere afrikanske land er en femtedel av befolkningen smittet, og noen steder er
60 generasjoner i ferd med å bli borte. Barna rammes spesielt hardt. I stedet for å gå på skolen og forberede seg til voksenlivet er det mange som må bruke tiden sin til å forsørge og gi omsorg til søsken og foreldre. I Sør-Afrika har jeg møtt hiv-smittede tenåringsjenter som gråtende kunne fortelle at de ikke våget å si noe om situasjonen sin hjemme. Samtidig har jeg sett et hjelpeapparat som ikke
65 hadde ressurser til å gi behandling. Likevel finnes det mennesker på lokalplanet som på tross av en vanskelig situasjon fortsatt har mot til å kjempe.

Generalsekretæren i FN, Kofi Annan, har uttalt at vi er i ferd med å tape
70 kampen mot HIV/Aids. Men han minner om at det ennå ikke er for sent hvis
viljen er til stede. Kampen krever et sterkt og ansvarlig engasjement på alle
nivåer. Større kunnskap og enklere tilgang på medisin har forbedret
livskvaliteten for mange og økt muligheten for at de kan overleve.

75 «Norske politikere må ha en enkel jobb - dere har jo løst alle problemer!»
Denne spontane reaksjonen kom fra en brasiliansk politiker under Kongeparets
statsbesøk i høst. Uttalelsen forteller noe om hvordan Norge kan oppfattes
utenfra. Det er ikke mange generasjoner siden Norge var et av Europas fattigste
land. Derfor er slike påminnelser viktige. Vi trenger å bli minnet om at vi er
80 privilegerte.

Likevel skal vi ikke glemme at det også finnes mennesker i vår egen nærhet som
har det vanskelig. Mange sitter alene med tankene sine. Savnet etter noen å
snakke med er spesielt stort på dager som denne. Mange har opplevd sykdom i
85 sin nærmeste familie. Andre har mistet en som sto nær. Jeg vil rette en spesiell
hilsen til alle dere som synes livet er litt tungt i kveld. Kanskje finnes det trøst i
Ivar Aasens ord: ' Strengte dager må koma, men etterpå kjem dei milde?'

Et velferdssamfunn kjennetegnes av hvordan man tar vare på de svakeste. Vår
90 psykiske helse har lenge vært tabubelagt. De fleste av oss snakker ikke engang
med de aller nærmeste om våre innerste problemer. Det er godt å se at vi nå har
fått større kunnskap og mer åpenhet på dette feltet. Men vi har fortsatt et stykke
vei å gå for å bryte ned fordommer og gi hverandre livsrom og støtte når livet
kjennes vanskelig.

95 Selv om vi vet at vi trenger hverandre, er det ikke alltid like lett å prioritere
samværet og den tiden det tar å dele ord og tanker. Mange av oss opplever at
hverdagen blir stadig mer hektisk. Det er kanskje grunn til å stoppe litt opp, - og
tenke gjennom om det man bruker tiden til faktisk samsvarer med det man
100 ønsker å bruke den til.

Når unge mennesker blir spurt om hva de gjerne skulle hatt mer av, svarer de
ofte «tid». Når arbeidsgivere spør sine medarbeidere om hva de ønsker, får de
gjerne til svar at de foretrekker mer ferie fremfor høyere lønn. Tid er blitt et
105 frynsegode.

Et nytt ord som er kommet inn i språket vårt, er «tidsklemme». - Alt er viktig, jeg må få med alt, tenker vi og stresser av gårde fra det ene til det andre. Det
110 eneste stedet hvor man ikke er til stede, er i sitt eget liv. Enten henger vi igjen der vi var, eller så er vi på vei dit vi skal.

I Michael Endes barnebok «Kampen om tiden» møter vi Momo som har tid nok for alle slags mennesker. «Tid er liv», sier hun og «livet kommer fra
115 hjertet». Momos fiender er også våre fiender - de gråklede tidstyvene som sniker seg omkring for å stjele tiden vår.

Kanskje må vi gjenerobre noen pustehull, der alt får lov til å gå saktere? Jeg har hørt eldre fortelle om det å tilbringe skumringstiden sammen, da det verken var
120 lyst eller mørkt, og hvor man satt sammen og bare hørte på stillheten.

Både voksne og barn har bruk for stille tid, alene og sammen med hverandre. For barna er det viktig at vi voksne er der. Barna har mange spørsmål. En
125 tredjeklassing sa i en avis for noen uker siden: «Jeg snakket med mamma om krig, men jeg forsto ikke hva hun sa. Jeg spurte igjen, men da ble forklaringen lengre og enda vanskeligere».

Det er viktig at barn får sette ord på det de har sett eller opplevd. Alt er ikke like lett å forklare, men vi voksne må ta oss tid til å forsøke. Barn ønsker å bli
130 involvert og tåler ofte mer enn voksne tror. De må ikke alltid forskånes for det som er vanskelig. En god barndom er en barndom hvor de voksne er til stede og har tid.

Det er alltid spennende å avslutte ett kapittel og begynne på noe nytt. I
135 Kongefamilien ser vi med forventning fram mot året vi går inn i. Vi er takknemlige over at Kongen er på bedringens vei. Og så gleder vi oss til det nye barnet som skal komme.

Jeg håper vi alle får et meningsfylt år med tid for hverandre, gode opplevelser og
140 spennende utfordringer.

Godt nytt år!

Kilde

www.kongehuset.no

Emner

Aids, Nestekjærlighet, Nyttårstale, Rettferdighet, Toleranse, Vennskap

150

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/tid-for-hverandre>

155

160

165

170

175

180